

Tak dobrý večer podruhé, já jsem k Mořicovi chtěl říct pár slov. Mořic je autorem tří knih, po zápiscích z pobytu v USA a druhé knize, která se sestává z básní a krátkých próz a má název Ostatky, vydal v loňském roce knihu Cikánov, o kterou dnes půjde. Cikánov ale zároveň vyšel už v roce 2015 jako bibliofilie. Ta kniha těží ze zkušenosti, kterou Mořic udělal jako učitel v dětském domově se školou, pracoval tam čtyři roky. Já jsem kdysi chtěl říct, že ta sbírka, že jsem cítil hned po prvním přečtení, že je něčím zvláštní, podivuhodná. Na jedné straně je to dokument, který od někoho, kdo prostředím dětského domova poznal opravdu důvěrně, tak trochu očekáváme. Strohost řeči, málomluvnost, nesentimentálnost, všednost, všednost, s jakou se mluví o násilí, nenávisti a tělesnosti a tak dále. „Pro děti z děčáku není nejmenší problém vykřičet cokoli ze své intimity nahlas a veřejně třeba při hodině matematiky“, píše Mořic Klein. A tak to v knize Cikánov je. Co bývá skryté, je tady od prvního verše obnažené, je to na očích. A autor navíc často cituje, některé básně jsou sestaveny pouze z přímých promluv, v knize se nacházejí básně-dopisy jednoho z bývalých chovanců, vyslyšené drsné promluvy obyvatel města, kde se domov nachází. A na druhé straně, Cikánov se podle mě od dokumentu dost silně odpoutává. Řekli jsme, že Mořic Klein zaznamenává prostor dětského domova a životy těch, kdo v něm žijí, různorodě. Básně-dopisy, malé historie, nekomentované zaslechnuté řeči a komentáře ve verších, drobné reflexe nebo krátká, trochu snová próza. Ale u toho důrazu na různorodost a mnohohlasí, to si myslím, že to nekončí. Autor dost pečlivě dbá na to, kde který text stojí. Jednotlivé druhy textů mají svá pevná, autorem vybraná místa, odkazují na sebe z přesně zvolených a často vzdálených, ale symetrických prostor v knize. Klein konstruuje ten dětský domov z textů. My se k němu blížíme, jsme v něm, pomalu se seznamujeme s obyvateli, něco silného prožijeme a pak opět přes komentáře normálních lidí se zase vzdalujeme. Jako by to autor komponoval skladbu o pravé důvěrnosti, o pochopení, o pohnutí. A vrchol té skladby je, myslím, právě v tom centrálním prozaickém textu, který se jmenuje Povídka z dětského domova. Takže myslím, že ta kniha je kompozičně vypracovaný celek, umělý svým způsobem a vlastně literární, hodně. Je to legenda, která má svoje pravidla. Květ divoký a pravidelný. A úprava té knihy, která je celá proložená linorytama a vlastně vysázená linorytovým písmem jako z nějakého lisu tří bratří Vokolkových, tu už jsem vůbec, úplně jsem to nechápal, myslím, že právě tuhle zároveň umělost knihy výtečně podtrhuje. Takže takový je to celek, který pro mě má dva směry, který se kombinují. Tak to jsem k tomu chtěl říct, Mořici, máš slovo.